

INTERVIEW ■ De seneste års kønskrig mellem unge og ældre feminister har været giftig og uforsonlig. Men i sidste ende kan debatten være til gavn for kvindekampen, hævder den britiske forfatter, sociolog og debattør Jennie Bristow.

Kvinde, glem din krop

METTE RODGERS

LONDON – Det var en debat i det britiske Labour-parti om, hvad en kvinde egentlig er, der fik forfatter og sociolog Jennie Bristow til at fare i blækhuset.

For under debatten hørte hun Labours formand, Keir Starmer, pointere, at man ikke burde bruge betegnelsen »kvinder« i sammenhænge, hvor ordet kom til at udelukke mennesker, der ikke har en livmoder. Transkvinder, forstås.

Partiformanden fremsatte sine overvejelser som svar på Labour-parlamentarikeren Rosie Duffields udsagn om, at Labour har et »kvindeproblem«. Duffield havde gjort gældende, at navneordet for mennesker med en livmoder er »kvinde«, og havde på den baggrund ikke alene indkasseret hademails fra transaktivister, men også kritiske bemærkninger fra især yngre partifæller.

»Kønskategorierne har i århundreder hjulpet os med at forstå vores egen eksistens, og nu er vi pludselig endt et sted, hvor alt dét er blevet lige meget, og hvor man bare selv kan bestemme, hvad man er. Som jeg ser det, kapper vi dermed forbindelsen til fortiden,« siger Jennie Bristow om årsagen til, at hun begyndte at interessere sig for debatten.

Hun forsker og underviser til daglig i sociologi på Canterbury Christ Church University og er blevet en fremtrædende stemme i Storbritanniens debat om kønsidentitet versus biologisk køn. Især har hun specialiseret sig i forskelle mellem generationerne.

Ifølge Bristow er den interne diskussion i Labour nemlig blot et symptom på et meget større opgør mellem den ældre generation af feminister og den yngre ditto. Sidstnævnte bakkes op af »en kulturel elite«, der ifølge Bristow ønsker at fremstå progressiv.

TRANSDEBATTENS HISTORIE

Debatten om transkønnedes rettigheder – eller mangel på samme – startede for alvor tilbage i 2002, hvor Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol gav den britiske sagsøger Christine Goodwin medhold i, at Storbritanniens love ikke havde beskyttet hendes ret til et privatliv og familieliv i forbindelse med hendes køns-skifte fra mand til kvinde. Problemet var blandt andet, at hendes arbejdsgiver kunne se, at hun tidligere havde været mand, fordi hun stadig stod opført som hankøn på alle identitetspapirer.

Som konsekvens af dommen introducerede det britiske parlament to år senere den såkaldte Gender Recognition Act of 2004, der gjorde det muligt for transkønnede at ansøge om juridisk køns-skifte; altså ændring af deres køn på deres dåbsattest.

Kravet var en lægeerklæring for kønsdysfori, samt at ansøgeren havde levet i det nye køn i mindst to år. Fysisk køns-skifte som følge af hormonbehandling eller en operation var ikke et krav, men kunne alligevel spille en rolle i afgørelsen.

Imidlertid var de britiske betingelser for juridisk køns-skifte stadig blandt de strengeste i Europa, fordi der ikke kun blev krævet en lægeerklæring, men også, at et ekspertpanel bestående af læger og jurister accepterede ansøgningen.

I 2017 lovede den daværende konservative premierminister, Theresa May, derfor reform af landets køns-skiftelov. Nu skulle køns-skifte forenkles og normaliseres. Tanken var, at det ikke skulle være nødvendigt med en lægeerklæring for at kunne ansøge om juridisk køns-skifte.

Det blev imidlertid begyndelsen på en voldsom kulturkamp. Theresa Mays efterfølgere på premierministerposten, Boris Johnson og Liz Truss, droppede snart løftet om en liberalisering og erklærede, at Det Konservative Parti var imod ideen om såkaldt selvidentifikation, hvor man blot skulle skrive under på en erklæring og ikke behøvede en læges blåstempling.

De to politikere havde fornemmet, at både de gamle konservative kernevælgere og partiets nye socialkonservative arbejdervælgere var dybt bekymrede for, at en lovændring skulle give personer med mandlige kønsorganer adgang til omlædningsrum og fængsler for piger og kvinder.

Labour-partiet holdt imidlertid fast i sin støtte til en reform af køns-skifteloven, og dermed blev emnet politisk en varm kartoffel.

Transaktivister tog nye metoder i brug i kampen for en styrkelse af transkønnedes rettigheder. Debattører blev boykottet, cancelled og no platformed, hvis de hævdede, at staten skulle fastholde biologisk køn frem for selvvalgt kønsidentitet som grundlag for registrering af borgerne.

Lgbt+-organisationer som Stonewall har desuden haft stor succes med at sikre transpersoners flere rettigheder i samfundet, så selvom parlamentet indtil videre ikke har vedtaget nye love, er der alligevel sket markante ændringer til fordel for transmænd og -kvinder i de seneste år, påpeger Jennie Bristow.

»Vi har set ændringer inden for sundhedsvæsenet, på universiteterne, i de offentlige institutioner og i store virksomheder,« siger hun.

Et eksempel er, at dele af landets sundhedsvæsen, NHS, nu bruger begrebet »fødende personer« i deres oplysningsmateriale.

FORSKELLE STIKKER DYBERE

Det er med udgangspunkt i disse politiske ændringer i samfundet, at sammenstødet mellem yngre feminister

På Trafalgar Square i London afholdt feministerne i Women's Liberation Movement den 8. marts 1971 en stor demonstration, hvor de udstillede forskellige ting, som de opfattede som symboler på kvindeundertrykkelse: ting som strømpebukser, indkøbsnet og forklæder. Ifølge nutidens feminister kom kvindernes seksuelle frigørelse dog med en pris: Hvorfor #MeToo er blevet nødvendig. Foto: Keystone Press

at stjæle et kys eller talt om intime emner under en arbejdsmiddag,« som ofre.

Det har dog blot bekræftet de yngre feminister i, at kvinders problem ikke kun er mænd, men også kvinderne selv, siger Jennie Bristow.

»De kvinder, som accepterer – og måske ligefrem nyder – mænds interesse for dem som køn bliver stemplet som medskyldige.«

FLYDENDE KØNSFORSTÅELSE

Ifølge Jennie Bristow er det imidlertid helt forventeligt og naturligt, at den unge generation har omfavnet konceptet om »en flydende kønsidentitet«. For fra tidligere generationer af feminister har de jo fået overleveret en forståelse af, at biologisk køn ikke bør være afgørende for ens muligheder i livet.

»Min generation – Generation X – voksede op i en tid, hvor det var fuldstændigt normalt at være bøsse, lesbisk eller biseksuel. Det var ikke noget, det var i orden at sætte spørgsmålstegn ved. For mine børns generation er »trans« den »nye« slags seksualitet. Det ville have overrasket mig meget, hvis de ikke havde gået ind for det,« siger hun.

Men selvom Jennie Bristow har forståelse for de unges tilgang, så er hun ikke desto mindre enig med de ældre feminister i, at det er en persons biologi, der afgør, om vedkommende er mand eller kvinde.

Hun kan godt forstå de ældre feministers frustration over, hvor let den unge generation tager på de rettighe-der og den ligestilling mellem kønnene, som de har kæmpet så hårdt for.

»Jeg er ikke enig i mange af de ting, der bekymrer kritikere af selvidentifikation, men samtidig forstår jeg godt deres vrede. Det er trods alt kun omkring 100 år siden, at kvinder fik stemmeret. Og nu bliver det bare slået hen, som om det ikke rigtig betyder noget særligt,« siger Bristow.

Som mange yngre feminister ser det, kan frygten for selvvalgt kønsidentitet sammenlignes med den frygt, der herskede, for, at homoseksualitet skulle blive den nye norm, hvis man lovliggjorde det – og siden tillod ægteskab mellem to af samme køn.

Det har mildest talt ændret sig. I dag synes de fleste, at homoseksualitet er normalt. Kunne det samme tænkes at ske med selvvalgt kønsidentitet?

»Jeg tror ikke, at jeg har mødt en eneste traditionel feminist, som har argumenteret for, at det er i orden at diskriminere transpersoner. Men det, som mange ikke forstår, er, at ligestilling for transkvinder faktisk vil betyde færre rettigheder for kvinder. Og så er det jo ikke ligestilling, hvis det involverer at fjerne rettigheder for en gruppe. Så er det noget helt andet,« siger hun.

I den nuværende britiske køns-skiftelov har man dog forsøgt at tage højde for biologiske kvinders svækkede retsstilling. Det er for eksempel lovligt at udelukke transkvinder fra kvindeherberg og fra kvinde-sport, og en transmand, der har født et barn, kan ikke blive registreret som far.

– *Kunne en løsning ikke være at tillade selvidentifikation, men udvide listen af undtagelser til at omfatte fængsler, pigeskoler og andre områder, som de ældre feminister har udtrykt bekymring over?*

»Det er muligt, at der kan findes en praktisk løsning, men der vil stadig på det symbolske plan være tale om en tilintetgørelse af kvinde-kategorien. Og det er ikke ligegyldigt, hvordan en person ser sig selv. Det vil også være problematisk i forhold til kvinders sundhedspleje,« siger Bristow, der tidligere har været ansat hos en velgørende organisation, som hjalp kvinder, der ønskede at få foretaget en abort.

»Jeg finder det for eksempel ufatteligt, at man kan tale om »personer, som har brug for abort«. Hvis der er noget, som specifikt angår kvinder, så må det være abort. Alligevel vil man udradere ordet »kvinder« fra abort-diskussionen i et misforstået forsøg på at inkludere transkønnede,« siger hun. Og tilføjer, at der er områder, hvor samfundet godt kan gøre livet lettere for transkønnede. For eksempel ved at opføre flere kønsneutrale toiletter.

FEMINISMENS GENFØDELSE

Selvom debatten til tider er giftig og uforsonlig, så mener Jennie Bristow alligevel, at det i sidste ende kan gavne kvinder, at den finder sted. Faktisk vil hun gå så vidt som til at sige, at de ældre feministers genopståen kan blive kvindekampens genfødsel.

»Det er ironisk, at det er blevet så smart at være non-binær, når de politiske diskussioner samtidig er blevet langt mere sort-hvide. Hvis ikke man er enig, er man fascist. Det er absurd. Heldigvis har vi fået en ordentlig demokratisk debat om de her emner og om, hvad der står på spil,« siger Bristow.

Hun tror, at det vil ende med et kompromis, som flertallet kan leve med.

»Det er ikke sådan, at den ene side vil vinde, og den anden vil tabe. Det vil blive en forhandling, og vi finder en modus vivendi. Vores samfund skal kunne rumme den slags kulturelle udviklinger.«

»De kvinder, som accepterer – og måske ligefrem nyder – mænds interesse for dem som køn, bliver stemplet som medskyldige.«

JENNIE BRISTOW
Generationsforsker og forfatter

BLÅB OG

Jennie Bristow, født 1975
Har studeret engelsk litteratur ved University of Sussex. Underviser og forsker i sociologi ved Canterbury Christ Church University Hun skriver desuden artikler og kommentarer for blandt andet The Guardian og onlinemedierne UnHerd, Spiked og HuffPost UK. Forfatter til bøgerne *The Corona Generation* og *Stop Mugging Grandma – The 'Generation Wars' and Why Boomer Blaming Won't Solve Anything*.

som Laurie Penny og Jessa Crispin – der har skrevet henholdsvis *Bitch Doctrine: Essays for Dissenting Adults* og *Why I am Not a Feminist: A Feminist Manifesto* – og ældre feminister som Germaine Greer og J.K. Rowling finder sted.

Men selvom transspørgsmålet er blevet det centrale omdrejningspunkt i slagsmålet i de seneste år, stikker forskellene mellem de to generationer dybere, hævder Jennie Bristow, der af samme grund har skrevet bogen *The Corona Generation: Coming of age in a crisis* sammen med sin teenage-datter.

Hun mener, at splittelsen især er blevet tydelig med de såkaldte »fjerdegenerationsfeminister« i det seneste årti. De er dybt kritiske over for 1960ernes seksuelle frigørelse af kvinder, som de mener i realiteten har gjort det lettere for mænd at udnytte dem. De peger blandt andet på alle de overgreb, der er kommet for dagens lys i forbindelse med #MeToo-afsløringerne.

Den fjerde bølges udgangspunkt er desuden forskelligt fra de tidligere feministers, derved at de er opvokset i en verden med sociale medier, hvor man via internettet kan sammenligne oplevelser og sætte fokus på seksuelle krænkelse, kropsidealer og privilegier i en større kreds. Og så står de unge feminister sammen med marginaliserede grupper såsom transpersoner og etniske minoriteter i troen på, at større mangfoldighed i det hele taget også vil gavne kvindesagen.

Men det er samtidig en fase af feminismen, som Bristow vil betegne som »noget forvirret«.

»I det 21. århundrede har feminismen haft svært ved at artikulere, hvad der er problemet, og følgelig hvad der skal være løsningen. Så man er endt med – og det er en del af en bredere kulturel tendens – især at fokusere på de interpersonelle relationer. Mænds opførsel, udtalelser, old boys-klubber og den slags frem for at stille krav om strukturforandringer fra statslig side. Og det gør det hele meget mere vanskeligt, fordi det hele bliver så subjektivt,« siger hun.